

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 27. september 2023 blev i sag nr. 96391:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

Domus Forsikring A/S
Stationsparken 26, 1.th.
2600 Glostrup

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har tegnet ejerskifteforsikring med udvidet dækning. I klageskema af 22/1 2021 til nævnet har klagerens advokat bl.a. anført:

"Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?
At skaderne er dækket af ejerskifteforsikringen."

Selskabet har i brev af 26/2 2021 til nævnet bl.a. anført:

"Det fremgår ikke med klarhed, hvad klagers krav under ankenævnsagen består i, herunder hvilke forhold ankenævnsklagen vedrører. Ligeledes har klagers advokat efter sagens indbringelse for ankenævnet fremlagt nye oplysninger, som kan have afgørende betydning for FRIDA's hidtidige opfattelse af klagers skadeanmeldelser vedrørende manglende fejl ved rygning samt manglende klemmelister/afstandslisteslister.

Klagers krav

Uden nærmere uddybning henviser klagers advokat alene til skrivelse af den 23. november 2020 til klagers Retshjælpsforsikring, hvori klagers advokat anmoder om dækning til udgifter i forbindelse med udmeldelse af syn og skøn til belysning af forhold ved husets tagkonstruktion vedrørende manglende afstandslisteslister imellem lægter og undertag, manglende tagfjedre mellem tag og undertag samt manglende tagstensbindere på tagsten. Ydermere har klagers advokat fremlagt FRIDA's afgørelse vedrørende fejl ved rygning (bilag 3 og 'Afslag fra forsikringen'), ligesom notat af den 5. november 2020 fra [arkitektfirma] (bilag 5) i øvrigt påpeger råd i skotrendebræt samt manglende tagrumsventilation, der ligesom manglende tagfjedre mellem tag og undertag ikke forinden har været anmeldt til FRIDA.

Ankenævnet for Forsikring

2.

96391

Før FRIDA kan svare fyldestgørende på ankenævnsklagen, opfordres klager til uddybe, hvilke af FRIDA's afgørelser klagen vedrører og hvad klager konkret vil opnå med klagen (som adspurg i klageskemaet).

De øvrige forhold vedrørende ventilation af tagrum samt råd i skotrendebræt kan – efter FRIDA's opfattelse – ikke som sagen står være genstand for ankenævnsklagen, idet forholdene end ikke har været anmeldt og dermed heller ikke besigtiget eller skadebehandlet af FRIDA. FRIDA's mail-brev af den 22. december 2020 ændrer ikke herved, idet selskabet afvisning af manglende tag-fjedre mellem tag og undertag ved samme lejlighed omvendt må betragtes som et egentligt dækningsafslag.

Nye oplysninger

Klagers har senest fremlagt taksatorrapport fra klagers husforsikring ... udarbejdet efter besigtigelse den 25. januar 2021 (og dermed efter klagens indbringelse for Ankenævnet for Forsikring), hvor der kunne konstateres vandindtrængning ved rygning samt begyndende overfladeråd ved enkelte spær.

Da de nye oplysninger kan have afgørende betydning for FRIDA's opfattelse af forholdene vedrørende fejl ved rygning samt manglende klemmelister/afstandslistes mellem lægter og undertag, skal FRIDA anmode om at sagen sættes i bero, indtil FRIDA har foretaget besigtigelse af vandindtrængning ved rygning."

Selskabets advokat har i brev af 15/4 2021 til nævnet bl.a. anført:

"I indlægget af 26. februar 2021 anmodede indklagede om, at sagen blev sat i bero, indtil indklagede havde haft mulighed for at foretage besigtigelse af det påståede forhold med hensyn til vandindtrængning ved rygning.

Denne besigtigelse er nu foretaget, og der foreligger taksatorrapport; herom nærmere nedenfor.
ooo000ooo

Ejendommen blev af klagerne overtaget med overtagelsesdag den 1. juni 2018.

Forud for købet af ejendommen fik klagerne udleveret tilstandsrapport af 17. januar 2018, der fremlægges som **bilag A**.

I sælgeroplysningerne i tilstandsrapportens side 13 svarede sælger ud for position 2.1 benægtende til at have kendskab til, at taget/tagene var eller havde været utætte i sælgers ejertid.

Indklagedes taksator, ..., foretog besigtigelse den 25. marts 2021.

Taksatorrapporten fra besigtigelsen den 25. marts 2021 fremlægges som klagesagens **bilag B**.

Af taksatorrapportens punkt 4 fremgår bl.a. følgende:

'Der ses ingen tegn på at der skulle være utætheder i ved rygninger eller i undertaget. Evt. skjolder er udtørret. – der var sol og 5 grader og træværk blev målt til 16, 5 % hvilket er meget normalt for årstiden.

...

Tagsten er en betontagsten. Betontagsten regnes for en tæt tagbelægning. Der er tale om en falstagsten som låser tagsten sammen og er mere modstandsdygtig mod stormskader mv. end f.eks. en vingetagsten. Vandbelastningen på undertag er derfor også minimal.'

Endvidere fremgår af punkt 5 'Årsag til skade samt omfanget + foto af forholdet' følgende:

'Ifølge dagældende regler er undertaget klassificeret som Klasse 3 og så siger den praktiske erfaring fra BYGs egen præcisering at levetiden er min 20 år. Laboratorie test siger ca. 30 + 5 år. Vi er dermed tæt på udløb af levetid jf. ovennævnte. Forholdet har været sådan og er bygget sådan siden opførelsen. Det kan ikke undgås at undertaget nedbrydes ved rygninger lidt hurtigere end det øvrige undertag, da sollyset kan trænge ind ved overlæg på rygningstegl'

Rygningen/tagkonstruktionen er opbygget og udført i overensstemmelse med gængs byggeskik, og taksator ... har selv flere år efter overtagelsesdagen den 1. juni 2018 ikke kunnet konstatere tegn på, at der skulle være utætheder ved rygninger eller i undertaget.

Taksator ... har endvidere bemærket, at som følge af, at der er tale om anvendelse af falstagsten, som låser tagstenene sammen, er vandbelastningen på undertaget minimal.

På det foreliggende grundlag er det udokumenteret, at der på tidspunktet for overtagelsesdagen den 1. juni 2018 var utætheder ved rygningen henholdsvis tagbelægningen, ligesom det i øvrigt er udokumenteret, at der på overtagelsesdagen den 1. juni 2018 forelå dækningsberettigede skader med hensyn til rygningen/ tagbelægningen."

Sagen blev herefter sat i bero med henblik på syn og skøn. Selskabets advokat har i brev af 15/6 2022 til nævnet bl.a. anført:

"I ovennævnte sag er der fremkommet skønserklæring, og som klagesagens bilag c fremlægges den fremkomne skønserklæring.

Den fremkomne skønserklæring giver indklagede anledning til at fremkomme med følgende supplerende bemærkninger.

• Retlig relevante skader

Det gøres gældende at den fremkomne skønserklæring ikke underbygger, at der pr. overtagelsesdagen 1. juni 2018 forelå retlig relevante skader under den indtegnede ejerskifteforsikring.

Med hensyn til de af klager stillede spørgsmål har klager generelt stillet spørgsmål om, hvorvidt et givent forhold er udført i overensstemmelse med gældende byggetekniske forskrifter pr. 1. juni 2018. Svarene herpå kan i nærværende sag ikke bruges, idet det relevante er, hvorvidt bygningsdele opført i overensstemmelse med gængs byggeskik på tidspunktet for ejendommens opførelse i 1986.

Med hensyn til sidstnævnte fremgår det af skønsmændens svar af spørgsmål IA at tag- og tagkonstruktion generelt er udført i overensstemmelse med gængs byggeskik, dog er tagkonstruktion med hensyn til afstandslisters mellem undertag og lægter ikke udført i overensstemmelse med

gæng byggeskik. Sidstnævnte udgør efter indklagedes opfattelse ikke en retlig relevant skade pr. overtagelsesdagen, hvilket kommenteres nedenfor.

a. Utætheder

I skønserklæringen omtaler skønsmanden utætheder, hvilket er utætheder ved rygning, forstået som mellem rygningssten og tagsten, hvorimod der ikke er registreret utætheder i undertaget.

Hvis der skulle komme vand ind mellem rygningssten og tagsten vil vandet blive ledet i tagrender via undertaget og således ikke medføre skade i selve ejendommen.

Den af sagen omhandlede ejendom er opført med en tagbelægning med dobbeltfalset tagsten, der generelt er tætsluttende, og der er ikke pr. overtagelsesdagen den 1. juni 2018 konstateret fugtbetingede skader i ejendommen.

Af skønsmandens svar på spørgsmål IB fremgår, at skønsmanden ikke med nogen grad af sikkerhed kan konstatere at de registrerede forhold var til stede 1. juni 2018, hvilket i øvrigt kraftigt bestrykes af, at klager først flere år efter at have overtaget ejendommen anmeldte utætheder.

Der er således ikke efter indklagedes opfattelse ført bevis for, at der på tidspunktet for overtagelsen den 1. juni 2018 forelå en retlig relevant skade.

b. Manglende afstandslist

Ved syn og skøn er det generelt konstateret, at ejendommens tag og tagkonstruktion er udført i overensstemmelse med gængs byggeskik, dog er tagkonstruktionen ikke udført med afstandslist mellem undertag og lægter, se herved skønsmandens svar på spørgsmål IA.

De nævnte forhold udgør efter indklagedes opfattelse for en ejendom der er opført i 1986 og hvor der som følge af forholdet ikke i tagkonstruktionens hidtidige 36-årig levetid er konstateret skader, ikke en retlig relevant skade under den indtegnede ejerskifteforsikring.

Forholdet vedrørende manglende afstandslist udgjorde således ikke pr. overtagelsesdagen den 1. juni 2018 nærliggende risiko for skade.

Der henvises til følgende ankenævnsafgørelser:

- AK96.698

- AK93.789

Ankenævnsafgørelserne uploades.

Ankenævnspraksis fremgår at det forhold, at en ældre bygningsdel ikke er udført i overensstemmelse med god håndværksmæssig skik, ikke i sig selv er en retlig relevant skade idet det vurderes som forholdet har givet anledning til skade eller pr. overtagelsesdagen giver nærliggende risiko for skade. Ingen af delene er tilfældet i nærværende sag.

oooOOOooo

Generelt er det således indklagedes klare opfattelse, at det gennemførte syn og skøn underbygger at der pr. overtagelsesdagen 1. juni 2018 ikke forelå retlig relevante skader ved den af sagen omhandlede ejendom.

Nævnt indledningsvis de af skønsrekvirenten stillede spørgsmål generelt uegnede til sagens oplysning i relation til sagen i forhold til indklagede blandt andet fordi der er stillet spørgsmål til, hvorvidt tag og tagkonstruktion var opført i overensstemmelse med gældende byggetekniske forskrifter pr. overtagelsesdagen (1. juni 2018).

Følgelig skønsmandens svar med hensyn til udgifter forbundet med udgift udbedring (svar på spørgsmål 1) ej heller relevante, idet forudsætningen for besvarelsen ikke er brugbar i relation til nærværende klagesag.

Øvrigt kan indklagede henholde sig til det tidligere anførte."

Klagerens advokat har i kommentar af 11/7 2022 til nævnet bl.a. anført:

"I sagen har indklagede bl.a. gjort gældende at de af syn og skønsmanden anførte fejl og mangler ved ejendommen ikke forelå på overtagelsesdagen. Førnævnte kræver en bevisførelse der ikke kan finde sted for Ankenævnet.

Endvidere har indklagede gjort gældende at de anførte fejl og mangler ikke har medført skader på ejendommen. Førnævnte kræver ligeledes en bevisførelse, herunder vidneførsel, der ikke kan finde sted for Ankenævnet.

På ovennævnte grundlag findes sagen at skulle afsluttes ved Ankenævnet og fortsætte som civil retssag."

Klagerens advokat har i kommentar af 13/1 2023 til nævnet bl.a. anført:

"I fortsættelse af skrivelse af 29. november 2022 kan oplyses, at der er meddelt klageren tilsagn om retshjælpsdækning til anlæggelse af civil retssag, bl.a. under hensyntagen til den bevisførelse, bl.a. i form af vidner, der er nødvendig til afklaring af sagens problemstillinger.

I henhold til ovennævnte anmodes hermed om Ankenævnets afgørelse iht. Ankenævnets vedtægter §4, herunder §4 stk. 3, nr. 3, idet det fra klagerens side gøres gældende, at der på grund af det af indklagede anførte, foreligger en sådan usikkerhed om bedømmelsen af de faktiske oplysninger, at sagen på det foreliggende grundlag ikke er egnet til behandling ved Nævnet.

En afklaring af de faktiske oplysninger, herunder de påståede fejl og manglers tilstedeværelse ved taget på de relevante tidspunkter, forudsætter således en bevisførelse i form af vidner, herunder de håndværkere, byggesagkyndige m.fl., der besigtigede taget efter overtagelsesdagen, hvor klager konstaterede de påberåbte fejl og mangler.

I henhold til ovennævnte imødeses Nævnets afgørelse."

Klagerens advokat har i kommentar af 2/2 2023 fremlagt svaret fra retshjælpsforsikringsselskabet. Heraf fremgår bl.a.:

Ankenævnet for Forsikring

6.

96391

"Modtaget din mail af 29. november 2022 med oplysning om, at sagen er indbragt for Ankenævnet for Forsikring og fortsat verserer ved Ankenævnet.

Såfremt vi modtager nærmere dokumentation fra Ankenævnet om, at sagen ikke er egnet til behandling ved nævnet, i det denne kræver nærmere bevisførelse og bliver løftet ud af Ankenævnet eksempelvis som en paragraf 4 afgørelse, skal vi bekræfte retshjælpsdækning til anlæggelse af civil retssag ved domstolene.

Nærmere herom afventes."

Klagerens advokat har i brev af 23/2 2023 til nævnet bl.a. anført:

"På vegne klager gøres det gældende, at der var fejl og mangler ved ejendommen på overtagesdagen.

Ovennævnte er dokumenteret ved syns- og skønserklæring afgivet af syns- og skønsmand ... samt i erklæring af 5/11 2020, jfr. sagens bilag 5 og [husforsikring] taksatorrapport af 25/1 2021.

I relation til ovennævnte gøres det endvidere gældende, at de anførte fejl og mangler ved ejendommen har medført direkte, indirekte og følgeskader på ejendommen.

I den forbindelse kan oplyses, at klager har set sig nødsaget til at få lagt nyt tag mv. på ejendommen i efteråret 2022, hvilket arbejde bl.a. er udført af tømrermester ...

Til dokumentation for skaderne på ejendommen fremlægges som bilag 6 mail af 23/3 2022 og 31/3 2022 fra tømrermester ... samt billeder, der fremlægges som bilag 7-14.

Endvidere vedlægges som bilag 15 besigtigelsesrapport 22/2 2022 fra [entreprenør].

Endelig vedlægges som bilag 16 e-mail fra klager af 16/2 2022 samt billeder, der fremlægges som bilag 17-25.

Det bestrides, at de anførte fejl og mangler samt skaderne på ejendommen var eller er i overensstemmelse med sædvanlig byggeskik for en ejendom af den pågældende karakter.

Sammenfattende gøres det gældende, at de påberåbte fejl og mangler samt skader på ejendommen er omfattet af den tegnede ejerskifteforsikring.

BEVISFØRELSE:

Partsforklaring.

Vidneforklaring:

- [klagerens barn]
- Afhjemling af syns- og skønsmand
- Arkitekt ...
- ..., [husforsikring] taksator
- Tømrermester ..."

Ankenævnet for Forsikring

7.

96391

Selskabets advokat har i brev af 13/4 2023 til nævnet bl.a. anført:

"• Bevis for retlig relevant skade pr. overtagelsesdagen

Klager overtog ejendommen med overtagelsesdag den 1. juni 2018.

Forud for købet af ejendommen havde klager modtaget tilstandsrapport af 17. januar 2018, klagesagens bilag A.

Af tilstandsrapporten fremgik det side 6 at ejendommen var opført i 1986, medens det af tilstandsrapporten side 8, ud for position 1.1 vedrørende taget fremgik:

'1.1 Tagbelægning/rygning K1 Tagflader er alge- og mos begroede.

Note: Der vurderes ikke at være nærliggende risiko for følgeskader.'

Af samme tilstandsrapport side 18 fremgik at tagbelægningen var med betonsten.

Klager tegnede i forbindelse med købet af ejendommen ejerskifteforsikring hos indklagede.

Police med forsikringsbetingelser er fremlagt som bilag 1, og police for restforsikringen er fremlagt som bilag D, og af forsikringsbetingelserne fremlagt som en del af sagens bilag 1, punkt 4B fremgår følgende:

'B Udbedring af aktuelle bygningsskader samt fysiske forhold ved bygningerne, der giver nærliggende risiko for skader på de forsikrede bygninger eller bygningsdele.'

Af samme forsikringsbetingelser punkt 5, litra H fremgår følgende:

'H Forhold, der alene består i sædvanligt slid eller bygningens manglende vedligeholdelse.

Er der som følge af det pågældende forhold sket en skade på bygningen, eller er der nærliggende risiko for skade på bygningen, dækkes følgeskaden.'

Mere end halvandet år efter at have overtaget ejendommen anmeldte klager den 20. februar 2020 følgende forhold:

- Manglende afstandslister mellem lægter og spær,
- At rygninger ikke var lavet korrekt,
- At der manglede tagbindere under betontagstenene.

Der henvises til sagens bilag 2, 3 og 4.

Det kan således konstateres, at klager ikke anmeldte utætheder.

Indklagede lod taksator foretage besigtigelse, og taksatorrapport er fremlagt som bilag B.

Af taksatorrapporten fremlagt som bilag B, side 2 og 3 fremgår blandt andet følgende:

...

Indklagedes taksator kunne således ved sin besigtigelse, 25. marts 2021, ikke konstatere utætheder.

Klagers egen byggetekniske rådgiver [arkitektfirma], foretog den 23. oktober 2020 en gennemgang og besigtigelse. Rapport er fremlagt som sagens bilag 5 og heraf fremgår, at klagers egen byggetekniske rådgiver [arkitektfirma] ej heller ved gennemgang og besigtigelsen den 23. oktober 2020 kunne konstatere utætheder.

Sideløbende med ankenævns sagen er der gennemført syn og skøn, og skønsrapporten er fremlagt som sagens bilag C, og af skønsmandens svar på spørgsmål ID fremgår at der ved skønsforretningen, afholdt flere år efter overtagelsesdagen, kunne registreres utætheder ved rygningen, forstået som mellem rygningsssten og tagsten, men der kunne ikke registreres utætheder i undertaget.

Skønsmanden vurderede i samme svar, at det ikke med sikkerhed kunne konstateres at forholdene var til stede 1. juni 2018.

Sidstnævnte er efter indklagedes opfattelse underbygget af:

- Klager ved anmeldelserne af 20. februar 2020 ikke anmeldte utætheder,
- Klagers egen byggetekniske rådgiver ved besigtigelsen i oktober 2020, se herved bilag 5, ikke registrerede utætheder,
- Indklagedes taksator ved besigtigelsen i marts 2021 ikke registrerede utætheder, se herved bilag B.

Følgelig fastholdes det at klager ikke har løftet bevisbyrden for, at der pr. overtagelsesdagen, 1. juni 2018, var utætheder der medførte vandindtrængning henholdsvis at der var nærliggende risiko herfor.

oooOOOooo

Klager har senest den fremlagt nogle ensidige optagne fotos, hvis bevisværdi bestrides, blandt andet henset til at der har været gennemført syn og skøn, ligesom klager har haft egen byggetekniske rådgiver ude og besigtige forholdene (bilag 5), ligesom indklagede har haft taksator ude at besigtige de pågældende forhold.

Klagers ensidige optagne og fremlagte fotos kan således, efter indklagedes opfattelse, ikke tjene som bevis for en retlig relevant skade pr. overtagelsesdagen den 1. juni 2018.

• Den af klager begærede bevisførelse

Indklagede har noteret sig, at klager i det seneste indlæg begærer bevisførelse i form af parts- og vidneforklaringer.

Indklagede bemærker for god ordens skyld, at sådan bevisførelse ikke kan foregå i regi Ankenævnet for Forsikring.

• Bilag

Klager omtaler i sit seneste indlæg at klager har ladet taget udskifte, hvorfor klager opfordres (A) til at fremlægge dokumentation for fakturaer med specifikation for udskiftningen af selve taget."

Ankenævnet for Forsikring

9.

96391

Klagerens advokat har i kommentar af 4/5 2023 til nævnet bl.a. anført:

"I relation til indklagedes opfordring i indlæg af 14. april 2023 fremlægges som bilag 26 tilbud af 10/7 2022 vedrørende udskiftning af tag og ny taghældning 30-35 gr., og som bilag 27 fremlægges fakturaer for arbejdets udførelse.

Endvidere bemærkes, at indklagede i ovennævnte indlæg bekræfter, at bevisførelsen i form af parts- og vidneforklaringer ikke kan foregå i regi Ankenævnet for Forsikring."

Selskabets advokat har i brev af 23/5 2023 til nævnet bl.a. anført:

"I ovennævnte sag har klager den 4. maj 2023 uploadet fornyet indlæg til Ankenævnet for Forsikring, idet der med klagers indlæg fulgte fakturaer fra [tømrer- og snedkerfirma] samt tilbud af 10. juni 2022 fra samme.

De fremlagte bilag i form af tilbud og fakturaer belyser, efter indklagedes opfattelse, ikke sagen yderligere herunder er bilagene ikke dokumentation for at der på tidspunktet for ejendommens overtagelse forelå dækningsberettigede skader under den indtegnede ejerskifteforsikring.

Der er gennemført syn og skøn i sagen, og med henvisning til det tidligere anførte gøres det som hidtil gældende at klager ikke har dokumenteret at der på overtagelsesdagen forelå retlig relevante skader.

Uagtet at klager ikke ses at have nedlagt påstand desangående bemærkes for god ordens skyld at det ej heller på baggrund af det senest fremlagte bilag kan ligges til grund at en udskiftning af taget kostede 476.908,76 inkl. moms.

Skønsmanden har estimeret udgifterne forbundet med taget til kr. 221.000 inkl. moms, og der er ikke af klager fremlagt dokumentation for at dette skøn fra skønsmandens side ikke er udført på et fagligt korrekt grundlag.

Klager ses herunder ikke at have fremlagt dokumentation for at have gennemført relevant tilbudsindhentning på baggrund af resultatet af syn og skøn, herunder ved indhentelse af 2-3 tilbud fra anerkendte tømrerfirmaer.

Indklagede kan som det fremgår af foranstående i øvrigt henholde sig til det tidligere anførte."

Klagerens advokat har i kommentar af 26/5 2023 til nævnet bl.a. anført:

"I sagen er modtaget indklagedes indlæg af 23. ds., og som det fremgår, er der fortsat tvist om, hvorvidt der forelå retlige relevante fejl/skader og mangler ved ejendommen på overtagelsesdagen. Som tidligere anført forudsætter en afklaring af ovennævnte en bevisførelse i form af vidner, herunder afhjemling af syns- og skønsmanden samt den tømrermester, der har lagt nyt tag på ejendommen.

På det grundlag fastholdes, at sagen ikke er egnet til ankenævnsbehandling, jfr. det tidligere anførte herom, og på vegne klager anmodes om Ankenævnets afgørelse herom."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen, hvoraf nogle gengives nedenfor.

Ankenævnet for Forsikring

10.

96391

Af mail af 14/10 2020 fra selskabet til klageren fremgår bl.a.:

"Vi har den 20. februar 2020 modtaget din anmeldelse vedr. at der mangler afstandslister mellem lægter og spær.

Jeg har besigtiget det anmeldte forhold.

Ved besigtigelsen kunne jeg konstatere at der ved løft af tagsten i gade -og havesiden ikke er nogen form for afstandslister. Tagsten er en betontagsten

Og der er anvendt et Monarfol undertag. Undertaget sækker en lille smule på midten mellem spær og der er således passage for evt. indtrængende vand.

Betontagsten regnes for en tæt tagbelægning. Vandbelastningen på undertag er derfor minimalt. Der er mulighed for at smuds og evt. vand kan passere under lægterne.

Der ses ingen tegn på skader som følge af manglende afstandslister.

Jf. gældende oplægningsvejledninger fra 1983 bør der være afstandslister på 25 mm. At dette ikke er overholdt er ikke ensbetydende med at forholdet er ulovligt i ulovlighedsdækningens forstand.

Ejerskifteforsikringen dækker skader og nærliggende risiko for skader, der var til stede på overtagestidspunktet, jf. punkt 4 A-C i jeres forsikringsbetingelser (skadebegrebet).

Ved vurdering heraf tager vi udgangspunkt i, hvad I måtte forvente på baggrund af navnlig bygningens og bygningsdelens alder og oplysningerne i tilstandsrapporten.

Huset er opført i 1986 og tagbelægning og undertag er fra samme år.

Det er min byggetekniske vurdering at der ikke er skade eller nærliggende risiko for, at forholdet vil udvikle sig en skade, hvis der ikke sættes ind med særligt omfattende vedligeholdelsesarbejder eller andre forebyggende foranstaltninger."

Af mail af 14/10 2020 fra selskabet til klageren fremgår bl.a.:

"Vi har den 20. februar 2020 modtaget din anmeldelse vedr. at rygninger ikke er lavet korrekt

Jeg har besigtiget det anmeldte forhold.

Ved besigtigelsen kunne jeg konstatere at der på tagryggen er lagt en rygningsplanke og at Monarfol undertaget er ført op over planken, på graterne er undertaget ført op over spærhovedet og planken sat ovenpå.

Udvendigt ses at der under rygningstegl på graterne er monteret en stribe tagpap.

Der ses ingen tegn på at der skulle være utætheder i ved rygninger eller i undertaget

Ejerskifteforsikringen dækker skader og nærliggende risiko for skader, der var til stede på overtagestidspunktet, jf. punkt 4 A-C i jeres forsikringsbetingelser (skadebegrebet).

Ved vurdering heraf tager vi udgangspunkt i, hvad I måtte forvente på baggrund af navnlig bygningens og bygningsdelens alder og oplysningerne i tilstandsrapporten.

Huset er opført i 1986 og tagbelægning og undertag er fra samme år.

Det er min byggetekniske vurdering at der ikke er skade eller nærliggende risiko for, at forholdet vil udvikle sig en skade, hvis der ikke sættes ind med særligt omfattende vedligeholdelsesarbejder eller andre forebyggende foranstaltninger.

Skader som er almindeligt forekommende på aldersvarende bygninger i normal og vedligeholdet stand er ikke omfattet af ejerskifteforsikringen."

Af mail af 14/10 2020 fra selskabet til klageren fremgår bl.a.:

"Vi har den 15. september 2020 modtaget din anmeldelse vedr. at der mangler tagbindere under betontagsten.

Jeg har besigtiget det anmeldte forhold.

Ved besigtigelsen kunne jeg konstatere at der ved løft af tagsten i anden nederste række i gadesiden ikke er brugt tagbindere som normalt men skruer og tilsyneladende kun i hver 6 – 7 tagsten. Tagsten er en betontagsten

Der er anvendt et Monarfol undertag.

Der ses ingen tegn på skader som følge af manglende tagbindere hverken i den ene eller den anden tagflade.

Jf. gældende oplægningsvejledninger fra 1983 bør alle tagsten langs gavle og tagfod bindes og i taget i øvrigt for hver 5. tagsten. At dette ikke er overholdt er ikke ensbetydende med at forholdet er ulovligt i ulovlighedsdækningens forstand.

At der måske ikke er anvendt det antal bindere, som er foreskrevet i oplægningsvejledningen medfører ikke i sig selv, at der er tale om en dækningsberettigende skade.

Tagbelægningen på selve taget har ikke lidt skade på trods af de storme og orkaner, der har hærget landet siden oplægningen af taget.

Ejerskifteforsikringen dækker skader og nærliggende risiko for skader, der var til stede på overtagestidspunktet, jf. punkt 4 A-C i jeres forsikringsbetingelser (skadebegrebet).

Ved vurdering heraf tager vi udgangspunkt i, hvad I måtte forvente på baggrund af navnlig bygningens og bygningsdelens alder og oplysningerne i tilstandsrapporten.

Huset er opført i 1986 og tagbelægning og undertag er fra samme år.

Det er min byggetekniske vurdering at der ikke er skade eller nærliggende risiko for, at forholdet vil udvikle sig en skade, hvis der ikke sættes ind med særligt omfattende vedligeholdelsesarbejder eller andre forebyggende foranstaltninger."

Af notat af 5/11 2020 fra et arkitektfirma rekvireret af klageren fremgår bl.a.:

"Følgende forhold er konstateret ved besigtigelse:

Boligen er opført i 1986.

1. Ved besigtigelse kan det konstateres at der ikke er afstandslister imellem lægter og undertag, som var almindelig byggeskik og praksis på udførelsestidspunkt.
2. På besigtigelsestidspunkt kunne det konstateres at der var større bladopsamling og affald på lægter, samt fugtaflejringer. Endvidere råd i et bræt op imod skotrende.
3. Der er ikke tagstensbindere på tagsten.
4. Der er manglende tagfjedre imellem tag og undertag.
5. Der er manglende tagrums-ventilation.

Uagtet udmelding fra forsikringsselskab er ovenstående forhold ikke i overensstemmelse med god byggeskik og praksis på opførelsestidspunkt og der er som følge sket skade og der er nærliggende risiko for yderligere svækkelse og skadesudvikling. Endvidere er forhold nedsættende for værdi, fordi forholdet skal oplyses ved udarbejdelse af tilstandsrapport, fordi forholdene er konstateret.

Anførte forhold er skjulte forhold med undtagelse af manglende udluftning af tagkonstruktion.

Henset til ovenstående forhold må der henvises til eventuelle tidligere afgørelser, som kan danne præcedens i den pågældende sag."

Af taksatorrapport af 25/1 2021 udarbejdet af husforsikringen fremgår bl.a.:

"Årsag til skaden og omfang

Årsag:

Der kommer vand igennem ved rygningen af taget og løber ned på undertaget og videre ned på spærene.

Enkelte spær er opfugtede og nogle med begyndende overflade råd

Tagkonstruktion er udført forkert og der mangler klemmlister

Omfang:

Omfang kan først bestemmes når taget er taget af og gjort klar til genopbygning

...

Aftaler

Jeg har forklaret kunden at hun skal tage fat i sin ejerskifteforsikring, da det ikke er noget som husforsikringen dækker

Husforsikringen dækker rådska den når taget er tæt

Såfremt sagen trækker ud og skaden dermed forværres dækkes det ikke af husforsikringen"

Af selskabets taksatorrapport af 25/3 2021 fremgår bl.a.:

"4. Anmeldelse/beskrivelse af skade

Kunden anmelder den 15.09.2020 følgende: Tømrer oplyser at rygninger ikke er lavet korrekt, der mangler gratbånd.

Huset er opført i 1986 og tagbelægning samt undertag mv. er fra samme år. Alder 35 år

Ved besigtigelsen kunne jeg konstatere at der på tagryggen er lagt en rygningsplanke og at Monarfol undertaget er ført op over planken, på graterne er undertaget ført op over spærhovedet og planken sat ovenpå.

Udvendigt ses at der under rygningstegl på graterne er monteret en stribe tagpap. På rygninger sidder også tagpap under rygningstegl men de er ikke lige så bredde som ved graterne og dermed ikke synlige fra terræn.

Der ses ingen tegn på at der skulle være utætheder i ved rygninger eller i undertaget. Evt. skjolder er udtørret. – der var sol og 5 grader og træværk blev målt til 16,5 % hvilket er meget normalt for årstiden.

... fra [husforsikring] har dog taget fotos der viser vandindtrængen ved rygning og ved skorsten.

Tagsten er en betontagsten. Betontagsten regnes for en tæt tagbelægning. Der er tale om en fals-tagsten som låser tagsten sammen og er mere modstandsdygtig mod stormskader mv. end f.eks. en vingetagsten. Vandbelastningen på undertag er derfor også minimal.

5. Årsag til skade samt omfang + foto af forholdet

Det skal siges at Monarfol undertage nedbrydes af UV stråling og ikke må ikke udsættes for direkte sollys. Normalt skal taget været dækket med tagsten indenfor max. 3 måneder på grund af UV stråling.

Ifølge dagældende regler er undertaget klassificeret som Klasse 3 og så siger den praktiske erfaring fra BYGs egen præcisering at levetiden er min 20 år. Laboratorie test siger ca. 30 + 5 år. Vi er dermed tæt på udløb af levetid jf. ovennævnte.

Forholdet har været sådan og er bygget sådan siden opførelsen. Det kan ikke undgås at undertaget nedbrydes ved rygninger lidt hurtigere end det øvrige undertag, da sollyset kan trænge ind ved overlæg på rygningstegl

...

7. Vurdering af regres (førstehåndsvurdering)

Nej, ingen mulighed for regres. Forholdet er ikke synligt uden løft af tagsten. Det kan i tagrum ses at undertag er ført over grater og ved rygninger over planken.

8. Yderligere oplysninger og vurdering af forholdet

Det er min byggetekniske vurdering at der ikke er skade eller nærliggende risiko for, at forholdet vil udvikle sig en skade, hvis der ikke sættes ind med særligt omfattende vedligeholdelsesarbejder eller andre forebyggende foranstaltninger. Bemærk dog at taget har en alder hvor vi kraftigt nærmer os udløb af levetid. Vi kan afvise forholdet efter min vurdering.

9. Interne noter til besigtigelsen

Ankenævnet for Forsikring

14.

96391

Der er tale om et tag fra 1986, og der er tale om den oprindelige konstruktion. Forholdet er lavet jf. Monarfol vejledning fra 1978. Der er dog brugt rygningsplanker ved både rygninger og grater."

Af besigtigelsesrapport af 22/2 2022 udarbejdet på vegne af husforsikringen fremgår bl.a.:

"Årsag til afgørelse:

Da jeg kommer hjem fra arbejde kl. ... finder jeg vand der drypper ned fra loftet og der står vand på pilleovnen og på gulv og med fugt op ad væggene.

...

Skadebeskrivelse

...

2. Skadeårsag:

Utæthed ved rygningerne, rygningsbåndet ligger ikke korrekt, der er ingen klemmelister på taget, lægterne ligger direkte på undertaget.

3. Skadebeskrivelse

Vurdering af skadens samlede omkostning – over eller under 50.000 kr. inkl. Moms Over 50.000kr inkl. moms.

4. Skadeomfang, herunder arealer, materialer, rum mm.

Der er begyndende råd i spær, der er opfugtet isolering. tapet i væggene i stuen bobler op ca. 10 m2, gulvbrædder under og omkring pilleovn bobler op.

5. Udbedringsmetode – Reparation eller udskiftning

Der kører en retssag, så skal ikke vurderer om det skal udbedres før sagen er afsluttet."

Af mail af 23/3 2022 fra klagerens tømrer fremgår bl.a.:

"Jeg sender hermed dok. For spærhældning på [klagerens] tag der står i beskrivelsen at det er en taghældningen på 21 grader.

Jeg har selv målt taghældningen og for det til det samme.

Oplysningerne er fundet på weblageret.

Så der er ikke 25 grader som i beskrivelsen fra forsikringen."

Af mail af 31/3 2022 fra klagerens tømrer fremgår bl.a.:

"Jeg har nu sat mig lidt ind i sagen vedr. ...

Jeg mener jo der mangler nogle punkter for at taget kan blive udført håndværksmæssigt korrekt.

Når man monterer en afstandsliste hæver man dermed også taget, dette medføre at der skal laves ny tagfod.

Hvis ikke der bliver lavet ny tagfod vil den nederste tagstenen ikke ligge korrekt, den vil 'knække nedad' tagstenen bliver hævet i forhold til tagrende, så tagrende og rendejern skal også ned og genmonteres. se vedhæftet håndtegning."

Af syn- og skønserklæringen fremgår bl.a.:

"10. Spørgsmål fra rekvirenten .

Spørgsmål 1:

Det bedes oplyst, om afstandslisters imellem lægter og undertag pr. overtagelsesdagen den 1. juni 2018 er udført i overensstemmelse med gældende bestemmelser på daværende tidspunkt?

Såfremt spørgsmålet besvares benægtende, bedes årsagen/årsagerne hertil oplyst tillige med udbedringsforslag/-omkostningerne – incl. evt. projekterings- og tilsynsomkostninger.

Svar på spørgsmål 1:

Der kunne ved synet konstateres, at der ikke er monteret afstandslisters mellem lægter og undertag.

Kravet pr. overtagelses den 1. juni 2018 er en afstandsliste på 34 mm.

Udbedring foreslås ved demontering af tagdækning/tagsten, henlæggelse i depot for genmontage, demontering af lægter, montering af 34x50 mm afstandsliste og genmontage af lægter, tagsten og rygningsten. Skotrender, tagrender og nedløb kan forventes uændret.

Da en demontering af lægter ikke kan udføres uden at beskadige undertaget, anses det for nødvendigt at demontere eksisterende undertag og montere nyt undertag, hvilket derfor er medtaget i nedenstående omkostningsberegning, men oplyst som en særskilt omkostning.

En omkostning til ovenstående skønnes at andrage: kr. 221.000,- incl. 25% moms.

Heraf udfør omkostningen til udskiftning af undertaget: kr. 30.300,- incl. 25% moms.

Spørgsmål 2:

Det bedes oplyst, om tagfjedre mellem tag og undertag pr. overtagelsesdagen den 1. juni 2018 er udført i overensstemmelse med gældende bestemmelser på daværende tidspunkt?

Såfremt spørgsmålet besvares benægtende, bedes årsagen/årsagerne hertil oplyst tillige med udbedringsforslag/-omkostningerne – incl. evt. projekterings- og tilsynsomkostninger.

Svar på spørgsmål 2:

Det kunne ved synet konstateres, at der ikke er monteret tagfjedre mellem tag og undertag. Skønsmanden lægger til grund, at spørgsmålet henvender sig til tagfjedre mellem undertag og taglægter og ikke mellem tag og undertag.

Kravet pr. overtagelses den 1. juni 2018 er fjedre mellem undertag og underkant taglægte.

Udbedring foreslås udført i sammenhæng med svaret på spm 1, hvor der monteres fjedre mellem undertag og underkant taglægte.

En meromkostning til ovenstående skønnes at andrage: kr. 4.800, – incl. 25% moms.

Spørgsmål 3:

Det bedes oplyst, om tagbindere på tagsten pr. overtagelsesdagen den 1. juni 2018 er udført i overensstemmelse med gældende bestemmelser på daværende tidspunkt?

Såfremt spørgsmålet besvares benægtende, bedes årsagen/årsagerne hertil oplyst tillige med udbedringsforslag/-omkostningerne – incl. evt. projekterings- og tilsynsomkostninger.

Svar på spørgsmål 3:

I h.t. kravet til fastholdelse af tagsten pr. overtagelsesdagen 1. juni 2018 kan i henhold til oplægningsvejledninger fastgøres med rustfrie tagstensbindere eller tagstenssøm.

Ved synet blev der foretaget 4-5 undersøgelser af fastgørelserne repræsentativt fordelt over tagfladerne og her kunne konstateres at hver 3. tagsten var fastgjort til lægterne med rustfaste skruer.

Det skønnes derfor at tagsten er fastgjort efter gældende bestemmelser.

11. Spørgsmål fra modpart 1

Spørgsmål IA:

I relation til de af skønsrekvirenten stillede spørgsmål bedes skønsmanden oplyse, hvorvidt det besigtigede er udført i overensstemmelse med gængs byggeskik på tidspunktet for udførelsen (efter det oplyste 1986)

Svar på spørgsmål IA:

Den konstaterede tagdækning med dobbeltfalsede tagsten på lægter og undertag skønnes generelt at være udført efter den på opførelsestidspunktet gængse byggeteknik.

Dog skønnes det at kravet til afstandslister mellem undertag og lægter var gældende på opførelsestidspunktet, men dog kun med en afstandsliste på 25 mm tykkelse.

Spørgsmål IB:

Skønsmanden bedes oplyse, hvorvidt denne har registreret utætheder ved rygning eller i undertaget.

I fortsættelse heraf bedes skønsmanden oplyse, hvorvidt tagbelægningen består af betonfalstagsten, og i bekræftende fald hvorvidt en sådan tagbelægning erfaringsmæssigt indebærer, at en eventuel vandbelastning på undertaget er minimum (ændret til minimal), som følge af at tagstenene 'låser sig sammen'.

Registrerer skønsmanden utætheder ved rygning eller i undertaget, bedes det oplyst, om skønsmanden med sikkerhed kan konstatere, at forholdet/forholdene var til stede den 1. juni 2018.

Svar på spørgsmål IB:

Det kunne under synet registreres utætheder ved rygning forstået som mellem rygningsten og tagsten, men der kunne ikke registreres utætheder i undertaget.

Det kunne konstateres at tagdækningen bestod af betonfalstagsten og erfaringsmæssigt er der generelt relativ, ringe eller ingen vandbelastning på undertaget, idet tagstenene er med falset overlæg i såvel 'vandrette som lodrette' samlinger og dermed 'låser sig sammen'.

Der kunne dog konstateres områder, hvor tagstenene ikke låser sig tæt sammen og dermed kan medføre fygesne, indblæst vand og snavs på undertaget. Der henvises bl.a. til foto, hvor der kan ses lysgennemtrængning i tagstenssamlinger og smuds på oversiden af undertaget, som skønnes at være blæst ind i samlingerne.

Ligeledes kunne der konstateres utætheder mellem rygningstenens afdækning af rygning og grater.

Det kan ikke med sikkerhed konstateres, at forholdene var til stede den 1. juni 2018.

Spørgsmål IC:

I relation til en af skønsmanden eventuel anvist metode til udbedring bedes skønsmanden anslå:

- Alderen af den/de bygningsdele, der omfattes af en eventuel metode til udbedring.
- Sædvanlig levetid af den eller de bygningsdele, der omfattes af en af skønsmanden anvist metode til udbedring.

Svar på spørgsmål IC:

A: Alderen på de bygningsdele i den anviste metode til udbedring skønnes at være fra opførelsesåret og dermed fra 1986 hvilket medfører en alder på ca. 36 år.

B: Den sædvanlige levetid for de bygningsdele i den anviste metode til udbedring skønnes at være 80 år med udgangspunkt i tagdækningen med fortsat vedligeholdelse.

Undertaget kan dog ikke tåle uv-lys (sollys) som nedbryder plastmaterialet, hvorfor utæthederne mellem rygningsten og tagsten henholdsvis tagsten indbyrdes kan afkorte levetiden af undertaget som sædvanligvis sættes til 40-60 år."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"4. Hvilke skader dækker forsikringen

A Skader/skaderisici, som var til stede ved tilstandsrapportens og el-installationsrapportens udarbejdelse, eller er opstået efter disse rapporters udarbejdelse, men inden forsikringstager overtog ejendommen, og som konstateres og anmeldes i forsikringstiden.

B Udbedring af aktuelle bygningsskader samt fysiske forhold ved bygningerne, der giver nærliggende risiko for skader på de forsikrede bygninger eller bygningsdele.

Ved bygningsskade forstås brud, lækage, deformering, svækkelse, revnedannelse, ødelæggelse eller andre fysiske forhold i bygninger, der nedsætter bygningernes værdi eller brugbarhed nævneværdigt i forhold til tilsvarende intakte bygninger af samme alder i almindelig god vedligeholdelsesstand. Manglende bygningsdele kan være en skade.

C Forsikringen dækker også, når der ud fra en byggeteknisk vurdering er nærliggende risiko for, at der erfaringsmæssigt vil udvikle sig en skade, hvis der ikke sættes ind med særligt omfattende vedligeholdelsesarbejder eller andre forebyggende foranstaltninger.

...

5. Hvilke forhold dækkes ikke

...

H Forhold, der alene består i sædvanligt slid eller bygningens manglende vedligeholdelse. Er der som følge af det pågældende forhold sket en skade på bygningen, eller er der nærliggende risiko for skade på bygningen, dækkes følgeskaden.

I Forhold, der alene består i udløb af konstruktioners eller materialers samt bygningsdeles sædvanlige levetid.

...

21. Udvidede dækning

...

Den udvidede dækning dækker følgende:

A Ulovlige bygningsindretninger i beboelsen

Forsikringen dækker ulovlige bygningsindretninger i beboelsen, som er i strid med bygningslovgivningen (byggelov og dertil hørende offentlige og retlige forskrifter, som for eksempel det til enhver tid gældende bygningsreglement), hvis ulovligheden var til stede på opførelses-/udførelsestidspunktet.

Manglende overholdelse af producentanvisninger, vejledninger, SBI-anvisninger, Byg-Erfa blade osv. er ikke en ulovlig bygningsindretning, medmindre overholdelse af sådanne anvisninger er et krav i medfør af den til enhver tid gældende bygningslovgivning.

Det er en betingelse for dækning, at du giver **FRIDA** fuldmagt til at søge dispensation hos myndighederne, og at dispensationen ikke kan opnås."

Nævnet har fået forelagt tilbud af 10/7 2022 på udskiftning af tag og ny taghældning på 432.103,75 kr. inklusive moms, fakturaer af 2/9 2022, 21/9 2022, 11/10 2022 og 18/11 2022 alle på 108.025,94 kr. inklusive moms, faktura af 19/12 2022 vedrørende etablering af solceller og ændringer af materialevalg på 44.805 kr. inklusive moms og fotografier.

Nævnet udtaler:

Den forsikrede ejendom er opført i 1986 og overtaget af klageren den 1/6 2018. I 2020 anmeldte hun flere forhold ved ejendommens tagkonstruktion, herunder, at der manglede afstandslister, at rygninger ikke var lavet korrekt, og at der manglede tagbindere. Selskabet besigtigede ejendommen, hvorefter selskabet afviste dækning. Klageren rekvirerede et arkitektfirma, der udarbejdede notat af 5/11 2020. Selskabet fastholdt afslaget på dækning.

Efter, at sagen er indbragt for nævnet, har klageren fremlagt taksatorrapport af 25/1 2021 udarbejdet af husforsikringen, hvoraf det fremgår, at der er konstateret vandindtrængning ved

rygningen og enkelte opfugtede spær og nogle med begyndende overfladeråd. Selskabet har herefter genbesigtiget ejendommen.

Der har efterfølgende været afholdt syn og skøn. I efteråret 2022 har klageren fået taget udskiftet.

Klageren har anført, at der var fejl og mangler ved ejendommen på overtagelsesdagen, og at de anførte fejl og mangler har medført direkte, indirekte og følgeskader på ejendommen. Klageren har bestridt, at de anførte fejl og mangler og skaderne på ejendommen var eller er i overensstemmelse med sædvanlig byggeskik for en ejendom af den pågældende karakter.

Klageren ønsker, at sagen afvises efter nævnets vedtægter § 4, stk. 3, nr. 3, idet sagen ikke er egnet til nævnsbehandling. Hun har anført, at der fortsat er tvist om, hvorvidt der forelå retlige relevante fejl/skader og mangler ved ejendommen på overtagelsesdagen, og at en afklaring heraf forudsætter en bevisførelse i form af vidner, herunder afhjemling af syns- og skønsmanden og den tømrermester, der har lagt nyt tag på ejendommen.

Selskabet har afvist dækning under henvisning til, at klageren ikke har dokumenteret, at der på overtagelsesdagen forelå retlig relevante skader. Selskabet har anført, at "Uagtet at klager ikke ses at have nedlagt påstand desangående bemærkes for god ordens skyld at det ej heller på baggrund af det senest fremlagte bilag kan ligges til grund at en udskiftning af taget kostede 476.908,76 inkl. moms. Skønsmanden har estimeret udgifterne forbundet med taget til kr. 221.000 inkl. moms, og der er ikke af klager fremlagt dokumentation for at dette skøn fra skønsmandens side ikke er udført på et fagligt korrekt grundlag. Klager ses herunder ikke at have fremlagt dokumentation for at have gennemført relevant tilbudsindhentning på baggrund af resultatet af syn og skøn, herunder ved indhentelse af 2-3 tilbud fra anerkendte tømrerfirmaer".

Ankenævnet for Forsikring

20.

96391

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at der består en sådan usikkerhed om bedømmelsen af oplysningerne i sagen, at sagen ikke skønnes egnet til afgørelse i nævnet på skriftligt grundlag. Tvisten må som følge heraf afgøres ved domstolene, hvor der er mulighed for parts- og vidneforklaringer og afhjemling af skønsmanden. Det følger herefter af vedtægternes § 4, stk. 3, nr. 3, at nævnet må afvise at afgøre sagen.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at sagen vedrører mange og ganske komplekse byggetekniske forhold vedrørende tagkonstruktionen, herunder eventuelle følgeskader, at sagens bilagsmateriale har haft en omfattende karakter, og at der blandt de sagkyndige har været uenighed om skaderne. Nævnet har også lagt vægt på, at det på det foreliggende grundlag må anses for ganske usikkert at fastsætte, hvilken udgift der er påkrævet for at afdække eventuelle dækningsberettigende forhold.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Nævnet kan ikke afgøre sagen.

Klagegebyret tilbagebetales.

Svend Bjerg Hansen